

Opskrba škola i skloništa za žene žrtve nasilja menstrualnim higijenskim potrepštinama

Katarina Nesterović
Martina Štefković
Hana Zoričić*

S ciljem smanjenja menstrualnog siromaštva u Republici Hrvatskoj, Vlada Republike Hrvatske već je u proljeće 2022. godine u okviru paketa mjera za ublažavanje rasta cijena, donijela odluku o smanjenju stope PDV-a na higijenske uloške i tampone s 25 na 13 posto. Opskrba školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština još je jedna mjera u borbi protiv menstrualnog siromaštva. U članku se prikazuju knjigovodstvene evidencije sredstava koje je Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike osiguralo u državnom proračunu za opskrbu školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština.

1. UVOD

Podaci provedenih istraživanja vezanih uz menstrualno siromaštvo u našoj zemlji pokazuju da je čak trećina žena u Hrvatskoj prisiljena štedjeti na ulošcima, oko 10% njih nije u mogućnosti kupiti dovoljno uložaka kako bi ih redovito mijenjale, a oko 3% žena uopće si ne mogu priuštiti higijenske proizvode pa umjesto njih koriste druge predmete kojima zamjenjuju kupnju higijenskih uložaka.

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike 2. veljače 2023. godine donijelo je Odluku o kriterijima i načinu dodjele sredstava radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština (KLASA: 011-02/23-01/03, URBROJ: 524-08-04/1-23-2), kao još jednu od mjera Vlade Republike Hrvatske s ciljem smanjenja menstrualnog siromaštva.

Sredstva za nabavu potrepština su osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. i projekcijama za 2024. i 2025. godinu (Narodne novine, broj 145/22) na aktivnosti A877011 OPSKRBLJIVANJE ŠKOLSKIH USTANOVA I SKLONIŠTA ZA ŽENE ŽRTVE NASILJA BESPLATNIM ZALIHAMA MENSTRUALNIH HIGIJENSKIH POTREPŠTINA, izvoru 11 *Opći prihodi i primici*, stavka 36 *Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna* i 38 *Ostali rashodi* u iznosu od 1.000.000,00 eura.

Sredstva za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština isplaćuju se iz državnog proračuna:

- na račune jedinica područne (regionalne) samouprave za:
 - osnovne i srednje škole kojima su jedinice područne (regionalne) samouprave osnivači

- ustanove za žrtve obiteljskog nasilja kojima su jedinice područne (regionalne) samouprave osnivači
 - ostale osnivače osnovnih i srednjih škola koje im teritorijalno pripadaju (uključujući privatne škole i škole kojima su osnivači vjerske zajednice)
- na račune skloništa za žene žrtve nasilja (skloništa kojima osnivači nisu jedinice lokane i područne (regionalne) samouprave)

2. KNJIŽENJE U JLP/R/S

Jedinice područne (regionalne) samouprave iz državnog proračuna sredstva dobivaju za sve osnovne i srednje škole kojima su jedinice područne (regionalne) samouprave osnivači, za ustanove za žrtve obiteljskog nasilja kojima su jedinice područne (regionalne) samouprave osnivači te za ostale osnivače osnovnih i srednjih škola koje im teritorijalno pripadaju (uključujući privatne škole i škole kojima su osnivači vjerske zajednice). Navedena sredstva prosljeđuju navedenim subjektima.

a) Knjiženja koje provode JLP/R/S kada sredstva prenose proračunskim korisnicima iz svoje nadležnosti

Jedinice područne (regionalne) samouprave (županije i Grad Zagreb) doznačena sredstva iz državnog proračuna evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode* odnosno 23956 *Obveze proračuna za naplaćene prihode proračunskog korisnika*, ovisno o tome posluju li proračunski korisnici preko vlastitih računa u poslovnim bankama ili posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna.

U poslovnim knjigama jedinice područne (regionalne) samouprave čiji proračunski korisnici imaju vlastite račune u poslovnim bankama sredstva doznačena iz državnog

* Katarina Nesterović, mag. oec.; Martina Štefković, mag. oec.; Hana Zoričić, dipl. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

proračuna na ime opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz državnog proračuna radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština i prijenos na račune proračunskih korisnika			
1. Primljena sredstva na račun Županije	5.000	11121	23955
2.a Prijenos školi AB	2.000	23955	11121
2.b Prijenos sredstava ustanovi za žrtve obiteljskog nasilja	3.000		

Županije odnosno Grad Zagreb isplatu sredstava školskim ustanovama i ustanovama za žrtve obiteljskog nasilja koje posluju preko vlastitih računa evidentiraju odobrenjem računa novčanih sredstava i zaduženjem računa obveza za naplaćene tuđe prihode.

U poslovnim knjigama jedinice područne (regionalne) samouprave čiji proračunski korisnici nemaju vlastite račune u poslovnim bankama, već posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna, sredstva doznačena iz državnog proračuna na ime opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23956 *Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz državnog proračuna radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština			
1.a Primljena sredstva na račun Županije za osnovnu školu EF	4.000	11121	23956
1.b Primljena sredstva na račun Županije za ustanovu za žrtve obiteljskog nasilja	3.000		

Kod ustanova koje nemaju vlastite račune u poslovnim bankama, već posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna, u trenutku podmirenja obveze za troškove nabave menstrualnih higijenskih potrepština, županije odnosno Grad Zagreb evidentiraju odobrenje računa novčanih sredstava i zaduženje računa obveza za naplaćene prihode proračunskog korisnika.

b) Knjiženja koje provode JLP/R/S kada sredstva prenose osnivačima osnovnih i srednjih škola u sustavu proračuna koje im teritorijalno pripadaju

Dio sredstava koja se županijama iz državnog proračuna isplaćuju za osnivače osnovnih i srednjih škola u sustavu proračuna koje im teritorijalno pripadaju (gradovi), županije knjigovodstveno evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz državnog proračuna radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština i prijenos na račune osnivača osnovnih i srednjih škola u sustavu proračuna koje im teritorijalno pripadaju			
1. Primljena sredstva na račun Županije	18.000	11121	23955
2.a Prijenos Gradu A	10.000	23955	11121
2.b Prijenos Gradu B	8.000		

Isplatu osnivačima osnovnih i srednjih škola u sustavu proračuna koje im teritorijalno pripadaju, a za koje su im sredstva isplaćena iz državnog proračuna, županije evidentiraju zatvaranjem računa novčanih sredstava i zatvaranjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode*.

c) Knjiženja koje provode JLP/R/S kada sredstva prenose osnivačima osnovnih i srednjih škola izvan sustava proračuna koje im teritorijalno pripadaju (privatne škole i škole kojima su osnivači vjerske zajednice)

Dio sredstava koja se županijama i Gradu Zagrebu iz državnog proračuna isplaćuju za osnivače osnovnih i srednjih škola izvan sustava proračuna koje im teritorijalno pripadaju (privatne škole i škole kojima su osnivači vjerske zajednice), županije i Grad Zagreb knjigovodstveno evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem prihoda na osnovnom računu 63311 *Tekuće pomoći iz državnog proračuna*.

Obvezu za isplatu sredstava privatnim školama i školama kojima su osnivači vjerske zajednice, a za koje su im sredstva isplaćena iz državnog proračuna, županije i Grad Zagreb evidentiraju zaduženjem osnovnog računa 38129 *Ostale tekuće donacije* i odobrenjem osnovnog računa 23954 *Ostale nespomenute obveze*. U trenutku isplate sredstava školama, evidentiraju odobrenje računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i zaduženje osnovnog računa 23954 *Ostale nespomenute obveze*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz državnog proračuna radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština i prijenos na račune osnivača osnovnih i srednjih škola izvan sustava proračuna koje im teritorijalno pripadaju (privatne škole i škole kojima su osnivači vjerske zajednice)			
1. Primljena sredstva na račun Županije	18.000	11121	63311
2.a Prijenos privatnoj školi C	10.000	38129	23954
2.b Prijenos školi D kojoj je osnivač vjerska zajednica	8.000		

3. KNJIŽENJE U JLS

Jedinice lokalne samouprave (gradovi) koje prime sredstva od teritorijalno im nadležne županije, ista evidentiraju ovisno o tome posluju li škole kojima su osnivači preko jedinstvenog računa riznice ili preko vlastitog računa, zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene*

tuđe prihode odnosno 23956 *Obveze proračuna za naplaćene prihode proračunskog korisnika*.

U poslovnim knjigama jedinice lokalne samouprave čiji proračunski korisnici imaju vlastite račune u poslovnim bankama sredstva doznačena iz županijskog proračuna na ime opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz županijskog proračuna ili proračuna Grada Zagreba radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština i prijenos na račune proračunskih korisnika			
1. Primljena sredstva na račun Grada	5.000	11121	23955
2.a Prijenos školi AB	2.000	23955	11121
2.b Prijenos školi CD	3.000		

Isplatu sredstava školama koje posluju preko vlastitih računa evidentiraju zatvaranjem računa novčanih sredstava i zatvaranjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode*.

U poslovnim knjigama jedinice lokalne samouprave čiji proračunski korisnici nemaju vlastite račune u poslovnim bankama, već posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna, sredstva doznačena iz županijskog proračuna na ime opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23956 *Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz županijskog proračuna ili proračuna Grada Zagreba radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština			
1.a Primljena sredstva na račun Grada za osnovnu školu EF	4.000	11121	23956
1.b Primljena sredstva na račun Grada za osnovnu školu GH	3.000		

Kod škola koje nemaju vlastite račune u poslovnim bankama, već posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna, u trenutku podmirenja obveze za troškove nabave menstrualnih higijenskih potrepština, gradovi evidentiraju odobrenje računa novčanih sredstava i zaduženje računa obveza za naplaćene prihode proračunskog korisnika.

4. KNJIŽENJE KOD PRORAČUNSKIH KORISNIKA

a) Knjigovodstvene evidencije kod osnovnih i srednjih škola kojima su osnivači jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Sredstva za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština isplaćena iz državnog proračuna na račun škola ili na je-

dinstveni račun nadležnog proračuna prihod su škola te ih škole evidentiraju u okviru osnovnog računa **63612 *Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP(R)S***, zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* ako posluju preko vlastitih računa, odnosno zaduženjem osnovnog računa 16721 *Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun* ako posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna.

Nabavu menstrualnih higijenskih potrepština škole evidentiraju zaduženjem osnovnog računa **38129 *Ostale tekuće donacije i odobrenjem osnovnog računa 23954 *Ostale nespomenute obveze****.

Školske ustanove koje imaju vlastite račune u poslovnim bankama prosljeđena sredstva evidentiraju kao prihod odobrenjem osnovnog računa 63612 *Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima jedinice lokalne odnosno regionalne samouprave* te zaduženjem računa novčanih sredstava.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Doznaka sredstava osnovnoj školi od strane nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili Grada Zagreba za troškove opskrbe besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština			
1. Osnovna škola AB primila sredstva od Grada X	2.000	11121	63612
Knjigovodstvene evidencije nastalih rashoda za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština			
2.a Primljena faktura za nabavu higijenskih potrepština	300	38129	23954
2.b Podmirena faktura sa računa škole		23954	11121

U slučaju da **školske ustanove nemaju** vlastite račune u poslovnim bankama, već posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna, u trenutku uplate sredstava na račun nadležnog proračuna evidentiraju potraživanje zaduženjem osnovnog računa 16721 *Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun* koje se zatvara u trenutku podmirenja obveze za nastale rashode nabave menstrualnih higijenskih potrepština.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Doznaka sredstava na račun nadležnog proračuna za osnovnu školu za troškove opskrbe besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština			
1. Osnovna škola EF primila sredstva na račun nadležnog proračuna	4.000	16721	63612
Knjigovodstvene evidencije nastalih rashoda za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština			
2.a Primljena faktura za nabavu higijenskih potrepština	800	38129	23954
2.b Podmirena faktura sa računa nadležnog proračuna		23954	16721

Napominjemo kako se nabava menstrualnih higijenskih potrepština evidentira kao donacija budući da se putem osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova opskrbljuje

cjelokupna kategorija stanovništva na području Republike Hrvatske za koju su namijenjene navedene potrepštine (djevojčice u osnovnim i srednjim školama) bez dodatnih kriterija kao što je primjerice imovinski cenzus. Dodatno, napominjemo kako se ovakvim evidentiranjem troškovi nabave proizvoda koji nisu namijenjeni direktno školi već je škola posrednik između države i određene kategorije stanovništva odvajaju od troškova koji su namijenjeni školi (primjerice sapun, wc papir, krede i slično).

b) Knjiženja koje provode ustanove za žrtve obiteljskog nasilja kojima su osnivači jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Sredstva za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština isplaćena iz državnog proračuna na račun ustanova za žrtve obiteljskog nasilja ili na jedinstveni račun nadležnog proračuna prihod su ustanova te ih ustanove evidentiraju u okviru osnovnog računa **63612 Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP(R)S**, zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* ako posluju preko vlastitih računa, odnosno zaduženjem osnovnog računa 16721 *Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun* ako posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna.

Nabavu menstrualnih higijenskih potrepština ustanove evidentiraju zaduženjem osnovnog računa **37229 Ostale naknade iz proračuna u naravi** i odobrenjem osnovnog računa **23722 Obveze za ostale naknade građanima i kućanstvima u naravi**. Navedeno se evidentira u okviru navedenog rashoda budući da se u ovom slučaju obuhvatio samo dio populacije žena po određenom socijalnom kriteriju, i to korisnica skloništa kojima se temeljem Odluke dodjeljuju sredstva za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Doznaka sredstava iz nadležnog proračuna ustanovi za žrtve obiteljskog nasilja kojoj je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za troškove opskrbe besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština			
1. Ustanova za žrtve obiteljskog nasilja primila sredstva iz nadležnog proračuna	2.000	11121	63612
Knjigovodstvene evidencije nastalih rashoda za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština			
2.a Primljena faktura za nabavu higijenskih potrepština	300	37229	23722
2.b Podmirena faktura sa računa ustanove		23722	11121

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Doznaka sredstava na račun nadležnog proračuna za ustanovu za žrtve obiteljskog nasilja kojoj je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za troškove opskrbe besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština			
1. Ustanova primila sredstva na račun nadležnog proračuna	4.000	16721	63612
Knjigovodstvene evidencije nastalih rashoda za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština			
2.a Primljena faktura za nabavu higijenskih potrepština	800	37229	23722
2.b Podmirena faktura sa računa nadležnog proračuna		23722	16721

Napominjemo da u slučaju da jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave, kao osnivači škola i ustanova za žrtve obiteljskog nasilja, odluče provesti objedinjeni postupak nabave za sve ustanove iz svoje nadležnosti, zbog prednosti koje takav pristup donosi, i u navedenom slučaju, prihod iz državnog proračuna evidentiraju ustanove na prethodno navedenom osnovnom računu prihoda, budući da ulazni računi glase na ustanove.

U slučaju da osnivači škola **iz vlastitih izvora osiguraju dodatna sredstva za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština**, rashod evidentiraju u okviru osnovnog računa 38129 *Ostale tekuće donacije* ili 37229 *Ostale naknade iz proračuna u naravi*, ovisno o tome jesu li nabavljene higijenske potrepštine namijenjene učenicama osnovnih i srednjih škola ili su navedene potrepštine nabavljene za žene žrtve nasilja.

